

SURİYELİLERİN SOSYO-DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ İLE SUÇA KARIŞMA ORANLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ: BURDUR İLİ ÖRNEĞİ

EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN THE SOCIO-DEMOGRAPHIC CHARACTERISTICS OF SYRIANS AND THEIR COMPLIANCE RATE: EXAMPLE OF BURDUR PROVINCE

Serkan KÜÇÜKDOĞRU¹

1. Dr., Burdur Emniyet Müdürlüğü, Asayiş Şube
Müdürü, serkan98036@gmail.com,
<https://orcid.org/0000-0001-6541-0922>

Makale Türü Article Type
Araştırma Makalesi Research Article

Başvuru Tarihi Application Date
13.04.2023 04.13.2023

Yayına Kabul Tarihi Admission Date
12.07.2023 07.12.2023

DOI
<https://doi.org/10.30798/makuiibf.1281597>

Öz

Bireyin sosyo-demografik özellikleri ile suça karışma arasında ilişkinin olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan bu çalışma, Burdur ilinde yaşayan Suriyeli bireylerin bu yöndeki genel durumlarını değerlendirmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın literatüründe göç olgusu, sığınmacı ve göçlerin suça karışma oranlarıyla bağlantısı gibi bazı unsurlar, sosyo-demografik özelliklerle ilişkili düzeyde incelenmiştir. Araştırmanın analiz kısmında ise Burdur ilinde yaşayan Suriyeliler ile sınırlı olarak 2018-2022 yılları arasında suça karışma oranları değerlendirilmiştir. Veriler, Burdur İl Göç İdaresi ve Burdur İl Emniyet Müdürlüğü'nden alınıp analiz edilmiştir. Bu amaçla beş kategoride, "Kişilere Karşı İşlenmiş Suçlar", "Malvarlığına Karşı İşlenen Suçlar", "Takibi Gereken Olaylar", "Topluma Karşı İşlenmiş Suçlar" ve "Mille ve Devlete Karşı İşlenen Suçlar" şeklinde suç türleri belirlenmiştir. Her bir suç türü ve gerçek şahıs sayısı üzerinden yapılan inceleme sonucunda en çok işlenen suçların 2018 ve 2020 yılları dâhilinde olduğu belirlenmiştir. Yine aynı şekilde kişilere karşı işlenen suçlar ile malvarlığına karşı işlenen suçların oranı da en yüksek oranlara sahiptir. Burdur ili kapsamında elde edilen veriler, genel olarak Burdur'da yaşayan Suriyelilerin nüfus, eğitim durumları ve suça karışma oranları üzerinden herhangi bir sorun yaratamayacağını göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Suriyeli Sığınmacılar, Sosyo-Demografik, Suç, Göç, Suça Karışma, Burdur İli.

Abstract

This study, which was conducted to determine whether there is a relationship between the socio-demographic characteristics of the individual and involvement in crime, was carried out to evaluate the general situation of Syrian individuals living in Burdur province in this regard. In the literature of the research, some elements such as the phenomenon of migration, the connection of asylum seekers and migrations with crime rates have been examined at the level of socio-demographic characteristics. In the analysis part of the research, the rates of involvement in crime between 2018 and 2022 were evaluated, limited to the Syrians living in Burdur. The data were obtained from Burdur Provincial Immigration Administration and Burdur Provincial Police Department and analyzed. For this purpose, crime types such as "Crimes Committed Against Persons", "Crimes Committed Against Property", "Incidents to Follow Up", "Crimes Committed Against Society" and "Crimes Committed Against the Nation and the State" were determined. As a result of the examination made on each type of crime and the number of real persons, it was determined that the most committed crimes were in 2018 and 2020. Likewise, the rates of crimes against persons and crimes against property have the highest rates. The data obtained within the scope of Burdur province showed that, in general, the Syrians living in Burdur cannot cause any problems based on their population, education status and crime rate.

Keywords: Syrian Migrants, Socio-Demographical, Crime, Migration, Involvement in Crime, Burdur Province.

EXTENDED SUMMARY

Research Problem

The phenomenon of migration and its consequences have gained importance with the increase in the number of foreign nationals in Turkey in recent years. The increase in the number of Syrian individuals stands out among other foreign nationals. As a result of this situation, some studies are carried out such as refugees, the phenomenon of migration and the effects of this migration in cities. In this study, the relationship between the crime rate of Syrians living in Burdur and their socio-demographic characteristics was examined. Whether socio-demographic characteristics are a factor or not is the main subject of the research.

Research Questions

The research question was “Is there a relationship between the rates of involvement of Syrians living in Burdur according to crime types and their socio-demographic characteristics?” form was developed. Accordingly, the main focus of the research was to examine the rates of crime types..

Literature Review

People have been exposed to migration for many reasons in the historical process. The concept of migration and the expressed separation have a multifaceted effect in terms of people and places. It can be said that migration is not only seen as a change of place of the individual, but also beliefs, thoughts, rules and structures can create a transformation in the place of migration (Ekici and Tuncel, 2015). Irregular migrations may occur if the migrations are not followed up or especially if they are exposed to external migrations. Economic, social and psychological problems can be experienced on a societal scale (Öksüz, 2019). The fact that there is a lot of Syrian migration to Turkey after the internal conflicts in Syria shows that some important problems may occur. These problems can be examined in terms of cultural, economic, political, socio-demographic and security issues (Kızmaz, 2018a). These issues can also be evaluated on the basis of the crime phenomenon. According to the security problem and types of crime, the involvement of Syrians in the incident can be examined as a real person. Therefore, Syrians can be examined according to whether they create a security problem in terms of crime types in the city. This is important for cities like Burdur where the number of Syrian refugees is high. The influence of Syrians on security problems in the region is important in terms of making evaluations according to provinces in Turkey. This issue may also be necessary to conduct an investigation based on the socio-demographic characteristics of the Syrians in the region. Within the scope of the literature, it may be important to carry out studies in this direction and associations with the phenomenon of migration within the scope of crime analysis.

Methodology

The research was developed specifically for Syrian individuals living in the province of Burdur. After explaining the phenomenon of migration and the consequences of migration,

information about foreign nationals in Burdur province was obtained. The data used in the research were obtained from Burdur Provincial Directorate of Migration Management and Burdur Provincial Police Department. First of all, the rate of involvement of Syrian individuals in crime was compared with those of other foreign nationals. Then, the rate of involvement of Syrian individuals in crime between 2018-2022 according to crime types was examined. Types of crime will be discussed in five categories. These are; It can be specified as “Crimes Committed Against Persons”, “Crimes Committed Against Property”, “Incidents to Follow Up”, “Crimes Committed Against Society” and “Crimes Committed Against the Nation and the State”. At the same time, each year these types of crimes are compared with the ratio of the number of real persons involved in the events. Thus, it was determined whether there is a relationship between the rates of involvement of Syrian individuals in crime and their socio-demographic characteristics.

Results and Conclusions

As a result of the research, the types of crime and the number of both foreign nationals and Syrians in these crime types were determined. At the same time, the rate of events as a real person was analyzed according to the years 2018-2022. As a result of the research, it has been determined that the rates of crimes against individuals and crimes against property are at the highest levels. In the data obtained within the province of Burdur, it is seen that the rate of Syrians' involvement in crime is low and this is not effective on the basis of a regional problem. However, it has been shown that socio-demographic characteristics of Syrians, such as population and educational status, are not discriminatory in creating any problem over their involvement in crime.

1. GİRİŞ

Göç, insan ve insana özgü olan hemen her şeyi etkileyebilme potansiyeline sahiptir. Tarihsel bir açıdan incelendiğinde göçün nedenleri ve sonuçları, terk edilen veya göç edilen yerlerde ciddi sorunların oluşabileceği bir sonuç yaratabilmektedir. Göç olgusu bu yönüyle sadece sosyal bir politika olarak ifade edilmemelidir. Bununla birlikte göçün ekonomik, toplumsal, politik, güvenlik gibi birçok konuda etkisi vardır. Göç süreçlerinin iyi yönetilmesi ve göç politikalarının ayrıntılı şekilde oluşturulması, yaşanacak sorunların azaltılmasında etkili olmakla birlikte bu kapsamda yapıcı çalışmaların ortaya çıkarılmasının da önemli olduğu söylenebilir. Burada genel olarak bölgesel, kentsel gibi spesifik olarak çalışmaların yapılması önemlidir. Aksi halde her şeyi olumsuz yönde etkileyebilecek bir sonuç, tarihsel ve toplumsal açıdan etkisini gösterebilmektedir (Ekici ve Tuncel, 2015). Göç olgusunda bu tür sorunların yaşanması, düzensiz göç konusunu karşımıza çıkarmaktadır. Düzensiz göçün kapsamı oldukça çeşitlidir. Bunların kayıt dışı, yetkisiz, gizli gibi gerçekleştirilmesi, düzensiz göçleri açıklamada kullanılabilir (Öksüz, 2019). Bu tür göçlerin özellikle toplumsal ölçekte olumsuz sonuçları fazla olabilmektedir. Göç profilinin özellikleri, yaşanabilecek sorunların azaltılmasında sosyo-demografik faktörlerin de devreye girmesinde etkili olabilmektedir. Özellikle de göçmen sayısına bağlı olarak düzensiz göçlerin olmasının sonuçları, bölgede güvenlik problemlerinin ve suç profilinin etkisinin göstermesinde de etkin bir boyuta sahiptir.

Göçmenler ve suç olgusu üzerinden değerlendirme yapıldığında, Türkiye’de son yıllarda göçün yaygınlaşmasından dolayı önemli olmuştur. Düzensiz göçle ilişkili olduğu ifade edilmekle birlikte göç, göçmenlerin sosyo-demografik, kültürel, güvenlik gibi konularda toplumsal sorunların yaşanmasında bir faktör olabilmektedir. Günümüzde göç sorununun en çok incelendiği ve etkilerine odaklandığı grup olarak Suriyeli sığınmacılar, güvenlik kaygısı ve suç analizi bağlamında üzerinde durulan konulardan biridir. Suç artışlarında etkileri, bölgesel incelemelerin yapılmasına ortam hazırlamıştır. Burada sosyo-demografik faktörlerin de etkili olduğu üzerinde durulmaktadır (Kızmaz, 2018a). Ancak temelde böyle bir duru ‘suç korkusu’ sorununu da beraberinde getirmiştir. Böyle bir korkunun göçmenlere yöneltimi, yasa dışı göç hareketlerine, yaygınlaşma gösteren ekonomik ve sosyal sorunlara ilişkin ifade edilmiştir. Kentte güvensizliğin artmasına neden olmakla birlikte suç analizinin de Suriyeli bireylere özgü yapılmaları yaygınlık kazanmıştır (Karasu, 2018). Suç analizi, suç tiplerine yönelik incelenmekle birlikte genel doğrultuda suçun niteliği, olaylarda gerçek şahıs incelemesinin ve oranlamasının yapılmasını önemli kılmaktadır. Dolayısıyla suç profilinde kentlere özgü bu tür verilerin de ortaya çıkarılmasının daha iyi bir sonuç almada etkili olabileceği söylenebilir.

Bu çalışmada, Burdur kentine yaşayan Suriyeli bireylerin suç tiplerine bağlı olarak suça karışma oranları incelenecektir. Burdur’da yaşayan Suriyeli profili ve Burdur İl Emniyet Müdürlüğü verilerinden suç tiplerine bağlı Suriyelilerin kriminal yönelimleri değerlendirilecektir. Dolayısıyla suç tiplerine göre olaylarda gerçek şahıs olarak Suriyelilerin genel oranları belirlenecektir. Araştırma kapsamında Burdur

ilinde yaşayan yabancı uyruklu bireylerin tamamı için de suç tipi profili çıkarılacaktır. Araştırmada genel olarak Suriyelilerin sosyo-demografik özellikleri ile suça yönelimleri arasında bir ilişkinin olup olmadığı üzerinden incelemede bulunulacaktır. Bu kapsamda ise Suriyeli sığınmacıların eğitim durumu, ilkökul, ortaokul ve lise kapsamında değerlendirilerek suç profili üzerinde etkisinin olup olmadığına bakılacaktır.

2. GÖÇ, NEDENLERİ VE SONUÇLARI AÇISINDAN DÜZENSİZ GÖÇ

2.1. Göç Olgusu ve Türleri

Göç kavramı, ekonomik, politik ve toplumsal nedenlere bağlı olarak bireylerin/toplumların, bir ülkeden başka bir ülkeye yerleşmesini ifade etmektedir. Dolayısıyla başka bir yerleşim alanına gitme ya da taşınma işi göç şeklinde değerlendirilmektedir. Göç olgusu, tarihsel süreçte belirli nedenlere yönelik yaşanabilmeye birlikte çağın şartlarına bağlı olduğu kabul edilebilir. Bu nedenle göç, statik değil, her an meydana gelebilecek dinamik bir olgudur. Özellikle de savaşlarda, soykırımlarda ya da bu tür büyük yaşanma zorluğunun o tür bölgelerde olmasını zorlaştıran durumlarda göç ve etkisi meydana gelebilir. Bu açıdan göçlerin kitlesel halde yaşanması, öncelikle sınır ülkelere olan göç hareketliliğinin de oldukça büyük olması anlamına gelmektedir (Topalakçı, 2019). Bu yönüyle göç olgusu, göç veren ülkeler için önemli olduğu kadar göç alan ülkeleri de etkilemektedir. Uluslararası Göç Örgütü'nün 2020 yılı raporuna göre 272 milyon uluslararası göçmenin olduğu bilinmektedir. Bu ise dünya nüfusunun yaklaşık olarak %3,5'ini oluşturmaktadır. Bunun yanı sıra göçlerin hangi bölgeler arasında gerçekleştiği de önem kazanmaktadır. Hayat seviyesinin yüksek olduğu Avrupa ülkelerine olan göçler, güvensizlik algısının da doğmasına neden olabilecek bir faktör olarak görülmektedir. Ülkelerin göç politikaları bu yönde öne çıkmaktadır. Temelde Türkiye, farklı ülkelere gelen dört milyondan fazla mültecinin bulunduğu yer konumdadır. Barınma, eğitim ve sağlık hizmetlerinin karşılanmasıyla birlikte ise göçün farklı sonuçları, bölgesel ölçekte meydana gelmiştir (Güler, 2021).

Göç olgusunun önemi ve etkisi, göç çeşitlerine göre değişmektedir. Buna göre belirli bir zaman dilimi -ya da kısa bir zaman dilimi için- gerçekleştirilen göçlerin yanı sıra, uzun dönemli göçler arasında önemli farklılıklar vardır. Zorunlu ve gönüllü göçlerin de etkileri yine terk edilen ve göç edilen yerlere göre değişebilmektedir. Mevsimlik göçler kısa dönemli bir göçken, sürekli göçler uzun dönemli etkileri olan göçlerdir. İç göçler de aynı şekilde bölgesel açıdan farklılıkların doğmasına neden olmaktadır. Bir diğer göç türü olan emek göçü ise, insan kaynağının kaybedilmesi anlamına gelmektedir. Dış göçler ise toplumsal çatışmaların kaynağı olmakla birlikte güvenlik sorunu olabilecek göç türü olması dolayısıyla da önemlidir (Çağlak, 2017). Bu göçler arasında özellikle de düzensiz göçlerin yaşanması ise sorunları daha çok artıracak etkilere sahiptir. Etnik gruplara, ekonomik yapıya, toplumsal çerçeveye, güvenlik algısına göre farklı sonuçlar doğurabilecek göç potansiyeline sahip olabilmektedir (Kızmaz, 2018a). Bu bağlamda göç olgusu ve türleri, bölgesel/toplumsal ölçekte sorunların artmasında etkili faktörlerden biri olabilmektedir.

2.2. Düzensiz Göç Etkisinin Sığınmacılar Özelinde İncelenmesi

Göç olgusunda düzensiz göç, kişinin düzensiz ya da yasadışı (geçersiz ya da sahte belgeler) araçları kullanarak yeni yerleşim yerine geçmesi şeklinde oluşmaktadır. Düzensiz göçün yaşanmasında küreselleşmenin etkili bir faktör olduğu vurgulanabilir. Sınırsızlığı ve zaman-mekân sıkışmasını ifade eden küreselleşme, bireylerin yer değiştirmesinde ve göçe yöneliminde etkili faktörlerden biri olmuştur. Düzensiz göç, göçe yönelik stratejik bir başarının yakalanmaması durumunda ülkelerde problemlerin artış gösterdiği göçlerdendir. Örneğin Türkiye'nin hem 'transit' hem de 'hedef' göç ülkelerinden olması, Avrupa'dan sığınmacı alması ve mültecilerle birlikte buna maruz kalan ülke profilindedir. Diğer yandan düzensiz göçün gerçekleşmesinde Doğu ve Güneydoğu bölgesinde dağlık arazi koşullarına sahip olan yerlerin sınır boylarında, yürüme ve binek hayvan sırtında, kara sınır kapısıyla gelmesiyle oluşan ölçüt olarak da karşımıza çıkmaktadır. Sahte ya da tahrif edilmiş belgelerle hava sınır kapılarından gelenler de aynı şekilde düzensiz göçün ciddi sorunlarına işaret etmektedir (Bodur Ün ve Paydak, 2017). Buna bağlı olarak düzensiz göç, devletin sevk, kabul ve transit geçişlerini düzenleyen norm dışında yapılmış göçlerdir. Hedef ülke bağlamında göçmenin bir ülkeye giriş yapmasında, yerleşmesinde, ikametinde ya da çalışma durumuna yönelik göçmen düzenlemeleri dâhilinde yetki veya belgelere sahip olmadan ülke girişini gerçekleştirme durumu, düzensiz göç şeklinde belirtilmektedir (Güçlü, 2020). Bu nedenle düzensiz göçün boyutları, neden-sonuç ilişkisi çerçevesinde incelenebilir. Örnek üzerinden bu yönde bir inceleme, göçmenlerin sosyo-demografik özellikleri ile düzensiz göç ilişkisinin olup olmaması durumu yapılabilir. Stratejik bir başarının yakalanması, göçlerin düzenliliğiyle sosyo-demografik özellikleri arasında ilişkinin kurulabileceğini gösterebilir. Göçmenlerin özellikleri ile düzensiz göç faaliyetlerinin yaşanması arasında bir ilişki kurulduğunda, sosyo-demografik faktörlerin de bu konuda önemli bir yere sahip olabileceği söylenebilir.

Düzensiz göç kapsamında kesin bir ayırımın yapılması zordur. Bunun ise temel nedeni, bireyin durumunun zamanla değişmesidir. Dolayısıyla normal yollarla bir ülkeye göç eden vatandaşın sonradan düzensiz göç içine de girebileceği söylenebilir. Düzensiz göç içeriğinin hem geniş hem de değişkenliği bir gösterge olabilmektedir (Şemşit, 2010). Türkiye'ye düzensiz göçlerle gelenler arasında Suriyelilerin olduğu söylenebilmektedir. Son yıllarda Türkiye'nin Orta Doğu ve Asya kökenli ülkelere gelenlerle bir transit ülke konumuna ulaştığı görülmektedir. Suriyeli sığınmacılar da bu kategoride düzensiz göçler için önemli bir yere sahiptir (Türkkan, 2019). Sığınmacılar profilinde yaşanan göçler incelendiğinde, bu durumun önemli bir anlama geldiği belirtilebilmektedir. Genel bağlamda göçmen, mülteci, sığınmacılar şeklinde kullanılan kavramlar, ülkenin vatandaşları tarafından 'bizden değil' anlamının sonucuna işaret etmektedir. Bu durum ise damgalayıcı olup ayrımcılığın da görülmesine neden olabilecek sorunlardan biridir. O ülkenin vatandaşı olduklarında bile bu kavram kullanılmaya devam edilmekte ve hatta o bireylerin çocukları bile bu kavramlarla anılmaktadır (Uyar ve Ercan, 2021). Bu durum, sığınmacılar özelinde düzensiz göç durumlarıyla da etkisini daha çok hissettirmektedir. Toplumda meydana gelen her bir değişimden sığınmacıların etkilenebileceği ya da sığınmacılardan kaynaklı sorunlarda artışların

olabileceği gibi bazı sorunların artacağını göstermektedir. Ayrımcılık ve damgalama, sağlıklı toplum ve kent yapısının oluşmasını zorlaştırabilecek sonuçlar yaratabilmektedir. Bu kapsamda sığınmacı profili ile karşımıza çıkan örnekler fazladır. Suriyeliler özelinde olmakla birlikte bir başka değerlendirme, Orta Amerika ülkelerinde yaşanan güvenlik ve yoksulluk sorunudur. Doğan (2018) çalışmasında, bölge halkını tehdit eden cinayet, uyuşturucu, insan kaçırma gibi faktörler, ekonomik göçmenler ile şiddetten kaçan göçmenleri düzensiz göç sürecinde benzer zorlukları aşmaya çalışan sığınmacılar olarak görmek mümkündür. Bu bağlamda düzensiz göçün yaşanmasına neden olan unsurlar ile düzensiz göçün gerçekleştirildiği ülkeler özelinde bu sorunların da yaşandığı söylenebilir. Örneğin ekonomik faktör, bireyin sosyo-demografik özellikleri kapsamında, eğitim durumu ve işgücü niteliği üzerinde bir sonuç vermektedir. Düzensiz göç her açıdan yasal düzenlemelerle denetlenmediğinde problem yaratabilir. Bu nedenle düzensiz göçlerin sosyo-demografik özellikler de ele alınarak incelenebilecek bir konu olduğu söylenebilir.

3. SUÇ, SUÇ TIPLERİ VE GÖÇMENLERİN KRİMİNAL YÖNELİMİ

3.1. Suç Olgusu ve Tipleri

Sosyal sistemin ve bireylerin korunması amacıyla suç olgusu önemli bir yere sahiptir. Bu konu sadece az gelişmiş ya da gelişmekte olan ülkeleri ilgilendiren bir konu değildir. Gelişmiş ülkelerin de bu doğrultuda çalışmalar yapmasının önemli bir unsur olduğu kabul edilmektedir. Suç olgusuna bakış açısı toplumu suçlardan arındırmayı, artış gösteren suçlara karşı önlem almayı, çözümler geliştirmeyi gibi birçok konuyu kapsamaktadır. Suç ve suç olgusunun çözüm üretilmesi gereken davranışlar olduğu ifade edilmektedir (Yıldırım, 2014). Suçun işlenmesi ve sosyo-demografik faktörler arasında ilişkinin kurulması, suçun birçok konuyla ele alınabileceğini göstermektedir. Örneğin suç ve yaş ilişkisi üzerine değerlendirme yapıldığında, yaş aralıklarına göre suçun işlenme oranının da değiştiği belirtilebilir. Buna göre gençlik suçları olarak ilişkilendirilen erken dönem yetişkin suçlarının malvarlığına karşı işlenen suçlar ile uyum gösterdiği belirlenmiştir. Aynı şekilde yetişkin suçlarının da hayata, hürriyete, şerefe karşı işlenmiş suçlarla uyum gösterdiği görülmüştür (Çalışkan, 2021). Dolayısıyla suç unsuru, birçok parametreyle açıklanabilmektedir. Aynı zamanda toplumsal, kültürel ve ekonomik faktörler de suç türü çerçevesinde incelenen unsurlardır. Yaşa bağlı değerlendirme de aynı şekilde suç türleri bağlamında ele alınan konulardır. Suç olgusuna yönelik geliştirilen yaklaşımlar ve suç türleri arasında da bir ilişkinin kurulabileceği söylenebilir. Suçun ortaya çıkmasında zaman ve mekâna göre değişen davranışların söz konusu olduğu, birtakım davranışların gelişmesiyle birlikte arttığı söylenebilir. Akpınar (2018) çalışmasında suç türlerinin toplumdan topluma ya da aynı toplumda zaman içerisinde görece olarak bazı davranışların bütün toplumlarda çok yaygın düzeyde gerçekleştiği belirtilebilir. Buna göre toplumsal faktörler de suç türlerini farklılaştıran ya da oranlarını azaltan/artıran bir konudur.

Suç türleri genel olarak beş ayrı kategoride incelenebilir. Temelde maddi ve manevi sonuçlarıyla olumsuz bir durum yaratan davranışların tamamı suç olarak görülmekle birlikte bu suç türlerinin

gruplandırılması önemlidir. Bu araştırma özelinde “Kişilere Karşı İşlenmiş Suçlar”, “Malvarlığına Karşı İşlenen Suçlar”, “Takibi Gereken Olaylar”, “Topluma Karşı İşlenmiş Suçlar” ve “Millete ve Devlete Karşı İşlenen Suçlar” şeklinde bir gruplandırma tercih edilmektedir. Bu gruplandırmalar bağlamında ise suç türleri, bazı kuramlardan etkilenmektedir. Örneğin damgalama kuramı üzerinde duran Güllü (2014), çalışmasında bireylerin etkilenmesini, onların suç işleme potansiyelinin fazla olduğunu gösteren durum olarak algılanması sorunuyla ele almaktadır. Bu teori temelde, yapıyı ihmal edici düzeydedir. Çok geniş çeşitlilik barındıran suç türlerini açıklamada da yetersizdir. Sokak çeteleri, alkolizm, uyuşturucu gibi suç türlerini açıklamak için kullanılmaktadır. Damgalayıcı suçların asıl problemleri, azınlık gruba karşı bir suç değerlendirmesinin de karşımıza çıkmasına neden olmaktadır. Örneğin sosyo-demografik özellikleri açısından farklı toplumların başka bir toplumda yaşaması, onların suça yönelimlerinde etkili faktörlerin incelenmesine neden olmuştur. Bununla birlikte doğrudan damgalama gibi durumların da bir sorun teşkil ettiği ifade edilebilir. Örneğin göç olgusu da damgalayıcı bir faktör olarak görülebilir. Bu çerçevede göç ile suç arasında bir ilişkinin olup olmadığı meselesine yoğunlaşma gösterilmiştir. Kızmaz (2018b), bu yönde bir ilişki üzerinde dururken göç eden kişilerin genel profillerinin, göçmenlerin göçten önceki yaşamış oldukları sorunların, göçmenlerin sosyo-kültürel yapılarının, göç edilen bölgedeki suçluluk sayısının, göçmenlerin suçluluk düzeylerinin gibi birçok konuyla bunların değerlendirileceği üzerinde durmaktadır. Dolayısıyla azınlıklar, mülteciler, sığınmacılar gibi birçok grup için göç ve suç analizi yapıldığında, ortaya çıkan sonuçlar ile suç türleri ilişkisinin kurulmasının önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir.

3.1.1. Sosyo-Demografik Özellikler ile Bireyin Suça Yönelimi Arasındaki İlişki

Sosyo-demografik ve suç özellikleri arasında bir ilişki kurulduğunda, temelde bunun çocuklar ya da ergenler için suça sürüklenmeleri kapsamında bir değerlendirme yapılmaktadır. Erkek çocukların bu durumda suça sürüklenme durumları fazla olmakla birlikte genelde madde kullanımı ya da sigaranın kullanımıyla birlikte başlayan davranışsal tepkilerin oluşturulduğu belirtilebilmektedir. Bu kapsamda yaralama suçuna sürüklenenlerin sayıca fazla olduğuna ilişkin yapılan bir çalışmada, suç olgusu ve türü de aynı şekilde suça yönelimde üzerinde durulması gereken konular arasında yer almaktadır. Burada ise çocukların işledikleri suçların yetişkinlerin işledikleri suçlardan farklılık göstermesi, özellikle de sosyo-demografik açıdan değerlendirme yapmada, suç türlerinin yanı sıra suçun yaşa göre de değişkenliğinin olduğunu göstermektedir (Pelit ve Alkan, 2022). Sosyo-demografik özelliklerden yaş, eğitim durumu, ailenin eğitim durumu ve yaşanılan yerleşim yerleriyle ilgili olarak suç özellikleri, suçun çok boyutlu olduğunu göstermektedir. Ayrıca sosyal çevrenin de etkisi, bireyin yaşadığı toplumla ilgili bilgi vermesi açısından sosyo-demografik özelliklerin şekillenmesinde belirleyicidir. Buna göre sosyo-demografik özelliklerin suç ile ilişkisini açıklamada bireyin yaşadığı toplumsal perspektifin de aynı ölçüde etkili olduğu belirtilebilir (Kayma ve Gökler, 2021).

Suçta yönelim ile sosyo-demografik özellikler arasındaki ilişki, her yaş grubuna özgü nitelikte ifade edilebilecek bir kavramdır. Burada çocukların aile ortamı ve buldukları çevre etkili faktörlerden biri olmakla birlikte yetişkinlerin de suçta yöneliminde böyle bir durum önemli parametrelerden biridir. Bu yönde Ersen ve diğerleri (2011) tarafından suç işlemiş kadınlar üzerinde yapılan bir çalışmada, sosyo-demografik özellikler ele alındığında, eğitim ve gelir düzeyinin düşük olduğu tespit edilmiştir. Boşanmış ve evli kadınların da suç oranlarının fazla olduğu belirlenmiştir. Aynı zamanda hükümlü kadınların alkol ve madde kullanımının da yüksek olduğu, bulgularda öne çıkan unsurlardır. Buna göre suçta yönelen yetişkinlerin sosyo-demografik özelliklerindeki benzer durumların genelde aynı olduğu söylenebilmektedir. Demirel (2017) çalışmasında ise sosyo-demografik özellikler açısından ekonomik faktör üzerinde durulmuştur. Buna göre yetişkinlerin suçta yönelimlerinin sosyoekonomik bir faktörle ele alındığı söylenebilir. Araştırmada özellikle mala karşı suç davranışının gelişmesinde etkili bir faktör olabileceği tespit edilmiştir. Yine bir başka tespit ise, cana karşı suç davranışının gelişmesinde bireysel özelliklerin etkili olabileceği yönünde bir sonuç elde edilmiştir. Dolayısıyla suç türlerine bağlı olarak sosyo-demografik faktörlerle ilişkiden bahsedilebilir. Sosyo-demografik değişkenlerin her birinin suç türlerinden bazılarının daha baskın hale gelebileceği durum olduğu söylenebilmektedir. Bu çerçevede suç türü ve suçta yönelim ilişkisinde sosyo-demografik unsurlar göz önünde bulundurulabilir.

3.2. Göç ve Suç Üzerinde Etkili Faktörler

Göç potansiyelinin son yıllarda artmasıyla birlikte özellikle de Türkiye’de araştırmacılar, göç ve suç ilişkisi üzerinde durmaktadır. Bazı kriminologlara göre göçmenlerin hedef ülke sakinleriyle karşılaştırıldığında, suç işleme eğilimlerinin daha çok olabileceği ve birçok suçun da özellikle göçmen bireyler tarafından gerçekleştirildiği iddia edilmektedir. Bazı kriminologlar ise bu teze ilişkin karşı duruş sergileyerek göçmen ve suç ilişkisinin olmadığını savunmaktadır. Suçun göçmenden kaynaklı olduğuna ilişkin değerlendirmeler dikkate alındığında, ayrımcı politikaların ve yabancılaşmanın artış gösterdiğine değinilebilir (Güçlüten ve Cereci, 2021). Göç ve suç arasındaki ilişkiyi açıklamak için literatürde buna ilişkin görüşlerin fazla olduğu dikkat çekmektedir. Kızmaz (2018b) araştırmasında da göç ve suç ilişkisi üzerinde durulmuş, suç oranlarıyla kıyaslama yapılarak ve suç işleyen göçmenlerin özelliklerine bağlı kalarak değerlendirme yapılabileceği ifade edilmiştir. Örneğin göçün suç oranlarında artışların olacağını ifade eden araştırmacılar, genellikle ikinci ve üçüncü nesiller ve bazı etnik göçmen grupları arasındaki suçluluk ilişkisini vurgulamaktadır. Dolayısıyla göç ve suç üzerinde etkili olan faktörlerin incelenmesini gerektiren konular olarak yorumlamaktadır. Bu olay, temelde göç nedenleri ya da göç eden grupların da sosyo-demografik özelliklerle ilişkilendirilerek incelenebileceği bir konu boyutuna ulaşabilir. Burada ise bireysel faktörler, istihdam ve ekonomiye bağlı sorunlar, göçmenlere yönelik geliştirilen tavır-tutum ile göçmenlerin etnik yapısı ile toplumsal uyum sorununa bağlı ilişkilendirmeler önemli birer konular haline gelebilmektedir. Aynı zamanda Kaşlı (2022) çalışmasında göç-suç ilişkisinin kurulmasında çok yönlü kavramların etkili olabileceğine değinilmektedir. Bu konu özelde Suriyeli bireylerin Türkiye’de yaşamaya başlamasıyla birlikte gündemden düşmemektedir. Suriyeli failler tarafından işlenen suçların

göç kavramıyla ilişkilendirilmesiyle birlikte araştırmacılar, belirli faktörlerin bu konuda etkili olabileceği üzerinde de durmaktadır. Dolayısıyla göç ve suç arasındaki ilişkilendirmelerde birtakım faktörler, Türkiye’de suç türlerine bağlı olarak da incelemelerin yapılabileceği konulardan biridir. Aynı zamanda göçmen sayısı ve suç profilinin analiz edilmesi, bölgesel olarak da incelemelerin yapılmasını önemli kılmaktadır.

3.2.1. Bireysel ve Eğitim Faktörleri

Suçta yönelim ve bireysel faktörler arasında kurulan ilişki, davranışların yüksek oranda etkisini göstermesine dayanan bir anlayışla ele alınmaktadır. Örneğin bireydeki öfke hissi, suça yönelimde ya da suç işlemede etkili bir faktör olabilmektedir. Burada önemli olan konulardan öfkenin şiddetine bağlı değerlendirme yapılabilir. Bu öfke şiddeti, bireyin yaşadığı kültürden etkilenmekle birlikte öfkesini engelleyebilecek bazı mekanizmaların da gelişmesinde yine bu konuların önemli olabileceği belirtilir. Burada özellikle de bireysel faktörlerin tek başına bir etken olamayacağı ve toplumun kültür yapısının da birey üzerinde etkisinin olabileceği söylenebilir (Demirel, 2017). Bireysel faktörlerin önemi ve etkisi, özellikle de 20. yüzyıla kadar suç olgusunun ifade edilmesinde bireysel faktörlerle açıklamalara dayanan bir sonuç yaratmaktadır. Suç üzerinde 20. yüzyıldan sonra ise bireysel faktörlerin yanında toplumsal ve çevresel faktörlerin de etkili olduğuna değinilmiştir. Aynı zamanda bu yönde bir eğilim gösterilmesinde kentleşme ve suç oranlarında yaşanan artış ilişkisi fazladır. Güvenlik problemlerinin kentleşmeyle birlikte artması, suç analizinde bireysel faktörlerin yanı sıra çevresel/toplumsal ilişkilerin de önemli bir unsur olarak görülmesine zemin hazırlamıştır (Can, 2019). Güvenlik algısı ve kent ilişkisinin günümüz için de önemli bir sorun olduğu söylenebilir.

Kent güvenliğinin sağlanmasının hem refah seviyesini yükseltmeye olan etkisi hem de gelişmişlik düzeyini artırmadaki sonucu, suç analizinin bu yönde ele alınmasına ortam hazırlayan konulardır. Kentsel güvenliğin oluşturulması, güvenli çevreyi de oluşturmak anlamına gelmektedir (Küçükdoğan, 2020). Bu gibi durumlar bireysel faktörleri, suç ilişkisinin ortaya koyulmasında tek başına yeterli olmayan bir kavram olarak görmemize ortam hazırlamaktadır. Bireysel sorunlar ve göç ilişkisine bağlı olarak değerlendirme yapıldığında ise bu konu suç profilinde üzerinde durulanlardan biri olmuştur. Türkkan (2019) çalışmasında göçün, göçmenler tarafından bireysel sorunlar oluşturması kadar ülkeler açısından da bu konunun ciddi sorunlar yarattığını belirtmektedir. Burada özellikle de bireysel faktörler bağlamında göç ilişkisi, bireyin suça yöneliminde belirleyici konular olabilmektedir. Örneğin birey, göç eğiliminde bulunduğu davranışlara bağlı olarak suça yönelimlerini tetikleyebilir. Dolayısıyla bireysel faktörler de kişinin genel özellikleri kadar suçu gerçekleştirmede etkili olabilecek diğer bir konu olarak yorumlanabilir. Yıldırım (2004) çalışmasında ise bireyin kişisel çıkarları ile yaşadığı toplumdaki uyumu arasında bir dengenin olması gerektiğinden bahsetmektedir. Farklı bir grupta yaşamaya başlayan birey, değişikliğe karşı çıkma ya da uyum sağlamada bireysel özelliklerine göre bir tepki gösterebilir. Bu nedenle uyumun sağlanamadığı durumlarda bireysel faktörler, suça yönelime ortam hazırlayacak bir

duruma da işaret edebilir. Aynı zamanda kişinin kendi grubunun etkisi de uyum sürecinde etkili bir faktördür. Bireylerin çok farklı rolleri bulunduğu için grubu bir araya getiren unsurların da bu rollerdeki tutumu önemlidir. Bu bağlamda özellikle de tek bir kişinin başka bir ülkede yaşanmasından ziyade topluluk halinde başka ülkelere göç edenler, mülteci, sığınmacı olarak kabul edilmekte ve bireysel özelliklerin o toplumla olan uyumu, bu açıdan da incelemelerin yapılmasını gerektirmektedir. Suç yöneliminde bireyin kendi toplum davranışlarından da etkilenebileceği, çoğunluğun olması halinde daha farklı bir suç profili ya da analizi ile karşımıza çıkabilmektedir. Bireysel faktörler ve grup ilişkisi de bu yönde göçmenlerin suça yönelimini açıklamak için önemli bir unsur olabilir.

Suçta yönelim ile eğitim faktörü arasında kurulan ilişki, suçu azaltmada genellikle eğitimin öne çıkan bir faktör olduğunu göstermektedir. Eğitimin geliştirilmesi, kalitesinin artırılması, bilgi düzeyinin iyileştirilmesi gibi birçok konunun suç azaltmada belirleyici olduğu düşünülmektedir. Eğitimlerin eşit, nitelikli ve erişilebilirlik düzeyinin artırılması, bireyin eğitimlerini geliştirmesine bağlı bir katkı sunması gibi faktörler, bireyin suça atılma ya da suç mağduru olma durumunu azaltabilmektedir (Sezer, Kahya ve Yıldırım, 2022). Suça yönelmede kişinin bireysel faktörleri ile eğitim arasında da ilişki kurulabilir. Buna göre bireyin yaş aralığına bağlı olarak suça yönelimlerde değişimlerin yaşanabileceği söylenebilir. Yanlış olan ya da yeterli olmayan eğitimler, ergenlik döneminde bireyin suça yönelmesine neden olabilmektedir. Ayrıca çocukluk döneminde sevginin az gösterilmesi de suça yönelmede etkili unsurlar olarak değerlendirilebilir. Suça yönelim faktörlerinde eğitim, bireyin ahlak kurallarını algılamasında, değer yargılarında, göç durumlarında etkili birer faktörler olarak kişinin davranışlarını ortaya koymada önemli olmaktadır (Kıyak, Seki ve Dilmaç, 2022). Eğitim düzeyleri ile çocuk davranışları arasında da ilişki kurulmaktadır. Anne-baba eğitim düzeyleri arttıkça, suça yönelimin de aynı oranda azalacağı ifade edilmektedir (Yılmaz, 2009). Dolayısıyla suça yönelim ile eğitim faktörü ilişkisi, sadece bireyin eğitimi ile sınırlı kalmayan, ailenin de eğitim düzeylerini ortaya koyan bir faktördür.

3.2.2. İstihdam ve Ekonomiye Dayanan Sorunlar

Göç olaylarının yaşanmasında istihdam ve ekonomik temelli faktörler öne çıkmaktadır. Bunun için göç sonrasında aynı sorunların devam etmesi, suça yönelimleri artırabilir. Diğer bir önemli konu ise bireyin zorunlu göç yaşaması ve sığınmacı olarak bir ülkeye yerleşmesi gerekliliğidir. Böyle ortamda bireyin kendi ülkesinde yaşamadığı istihdam ve ekonomi sorununu göç ettiği ülkede yaşaması, sorunun artmasına neden olan faktörler şeklinde belirtilebilir. Genel olarak Kızmaz (2018b) çalışmasında ifade edildiği üzere göçmenlerin istihdam ve piyasa girişlerine ilişkin yaşayacakları zorluklar, suça yönelimi artırabilecek bir etken olarak ekonomik sorunların yaşanmasından dolayı meydana gelebilmektedir. Genel olarak malvarlığına karşı işlenen suçların çok fazla meydana gelmesinin temel nedenleri olarak da ekonomik sorunlar, üzerinde durulması gereken unsurlardır. Göçmenlerin suça eğiliminde ise Güçlüten ve Cerci (2021) çalışmasında geliştirilen görüş, istihdamda yerlilerin istihdamından daha düşük ücretlerle iş görmek zorunda kalmalarıdır. Genel olarak işverenlerin bu yönde bir davranışı,

göçmenlere yönelik uyguladığı ifade edilebilir. Göçmenleri sevmedikleri ya da onlara alışamadıkları için de bu yönde bir davranış geliştirildiği ifade edilebilir. Bu ise göçmenlerin istihdamını zorlaştıran ya da daha düşük bir ücretle çalışmalarına neden olan temel faktörlerdir. Taş ve Özcan (2013) çalışmasında ise istihdam olanakları ile ayrımcılık ve sonucunda oluşan yoksulluk konusuna değinilmiştir. Yoksulluğun nedeni, istihdam olanaklarının yeterince sağlanamamasına dayanmaktadır. Böyle bir durumda ise bireyin suça yönelimi söz konusu olabilmektedir. Temelde ekonomik faktörlere dayanan sorunların meydana geldiği kabul edilebilir.

Ekonomik faktörler ve suç ilişkisi, göçmenlerin yer değiştirmesindeki temel nedenlere göre de ifade edilebilir. Burada öncelikle 20. yüzyılın son dönemleriyle birlikte siyasal istikrarsızlıkların etkisini hissettirmesi ve çatışmaların şiddetli yaşanması, savaş suçlarının artmasına neden olmuştur. Böyle bir durumda savaştan kaçmak için göç edenler, dünya genelinde mülteci, sığınmacı sayısında artışlara ortam hazırlamıştır. Ülkelerinden sadece siyasi nedenlerle sınırlı kalmayan ve ekonomik faktörlerle de ayrılan insanlar çoktur (Nurdoğan, Dur ve Öztürk, 2016). Bu ise diğer ülkelerde ekonomik sorunların devam etmesi halinde suça yönelimlerin de etkisini sürdüreceği anlamına gelmektedir. Suriyeli mültecilerin bu yönde ele alınmasında, genellikle yaşadıkları yer ve suça yönelimleri arasında ilişkinin kurulabileceğini göstermiştir. Kentlerin kenar mahallelerinde sayılarının daha fazla olması, suça yönelimlerin de aynı şekilde artmasına neden olabilmektedir. Ekonomik faktörlerin etkisi de böyle bir durumda suçların artış göstermesi anlamına gelmektedir. Ciddi güvenlik sorunlarının da böyle bir durumda yaşanabileceğinin ifade edildiği vurgulanabilir. Genel bağlamda gelir seviyesi düşüklüğü, eğitim hayatından uzak kalma gibi durumlar, ekonomik sorunların artış göstermesi ve suça yönelim arasında ilişkinin kurulabileceğini de göstermektedir (Çapar Parsıloğlu, 2020).

3.2.3. Göçmenlere Yönelik Tavır-Tutum ve Toplumsal Uyum Sorunu

Göç hareketleriyle birlikte yaşanan gelişmeler arasında terk edilen ya da yerleşim gösterilen yerin genel durumu önemlidir. Bununla birlikte göçmenlerin genel özellikleri, yerleştikleri bölgelerdeki halkın tutumunu da etkilemektedir. Bunun yanı sıra göçmenlerin ekonomik durumları, göç edilen bölge istihdam düzeyi, göçmenlerin cinsiyetleri ve yaş dağılımları, yerel halkın göçmenlere olan tavırları gibi faktörler, suç ve göç arasında bir ilişkinin kurulmasına neden olmaktadır. Bu durumla birlikte bölgedeki halk, tavır ve tutum geliştirmektedir. Göçmenlere tanınan haklar da bölge insanını tedirgin eden mesele olarak görülebilir. Göçmenler daha fazla hakka sahip olmak istediklerinde, bölgedeki toplumun böyle bir durumdan rahatsızlık duyması, o bölgenin kültürüyle çatışma yaşamalarına neden olmaktadır. Uyum gösterilmesindeki zorluklar, suç ve göç arasında bir değerlendirmenin yapılmasına ortam hazırlamıştır (Arslan ve Taş, 2020). Göçmenlere olan tutumun temelinde özellikle de medyada bilinçli ya da bilinçsiz şekilde verilen bilgilerin önemi fazladır. Örneğin, Suriyeliler ile ilgili olumsuz bir tutum yaratmada bu konu belirgin düzeyde etkisini hissettirmektedir. Genellikle kriminal suç örgütleri gibi gösterilmeleri, nefret objesi gibi lanse edilmeleri, Suriyelilerin bir parçası olduğu suç olaylarının normalde daha abartılı

şekilde sunulması gibi sorunlar, Suriyelilere olan tavır ve tutumu olumsuz düzeyde etkileyen konulardır (Taş, 2021). Böyle bir ortamda ise Suriyelilere karşı toplumda bir ayrışma, ötekileştirme gibi durumlar meydana gelmektedir. Çocuk, genç gibi kesimlere yeterli düzeyde eğitim verilmediğinde ise bu durum ciddi problemlerin yaşanabileceği söylenebilir.

Göçmen ve suç ilişkisi açısından yapılan değerlendirme, toplumsal değişimlerin ön plana alınması gerektiğini göstermektedir. Bir diğer ifadeyle bireylerin suça yönelimi ve göçmen ilişkisinde, suçun meydana gelmesinin göçün getirdiği olumsuz faktörlerle birlikte ele alındığı görülmektedir. Kültürel ve toplumsal nedenlerle bağlantılı olarak suç faktörü üzerinde etkisi olduğu, göçmenlere yönelik belirtilen tutum olduğu ileri sürülebilmektedir. Göç olgusunun temelinde kültürel çatışmaların yaşanabileceği ifade edilebilir. Bununla birlikte Güçlüten ve Cereci (2021) çalışmalarında göç ve suç ilişkisi kapsamında bir araştırma bulgusu, göçmenlerin suça eğilimli davranışlarının göç etmelerinden dolayı gerçekleşmediği, yerleştikleri yerlerde toplumsal uyumda yaşadıkları sorunlardan kaynaklı yaşandığı belirlenmiştir. Bu durum ise göç ve suç ilişkisi geliştirilirken özellikle de toplumsal uyumun sağlanamamasıyla birlikte yaşanabilecek durum olduğunu göstermektedir. Bolgün (2020) çalışmasında ise Suriyeli bireylere yönelik toplumsal bakış açısı oluşturulurken sosyal uyumu zorlaştıran faktörler üzerinde durulmuştur. Göç sürecinden sonra sosyal uyumun sağlanmasında zorlaştırmacı faktörler içinde kurum çalışanları, yerel toplum, Suriyeliler ve özelde ise tamamının çok önemli faktörler olduğu ifade edilmektedir. Buna göre sadece yerel halk ile sınırlı kalmayan ve Suriyelilerin kendilerinden kaynaklı olarak da bu uyumun zorlaştığı vurgulanmaktadır. Sosyal uyumu kolaylaştıran faktörler arasında da yine bu etkenler önemliken yerel halk kadar Suriyeli bireylerin de önemli bir etken olduğu kabul edilmiştir. Gruplararası ilişkilerin güçlendirilmesi ve bu kapsamda çalışmaların yapılmasının önemi, toplumsal uyumu yakalamada zorlanan Suriyelilerin suça yönelimlerinin de fazla olabileceği üzerinden yorum geliştirilebilir. Bunun için ise özellikle de toplumsal koşullar, toplulukların farklı zaman dilimindeki tutumlarının da ön plana çıkarılmasını gerektirmektedir. Sosyal uyumu olumlu düzeyde etkileyebilecek birçok çalışma, temelinde suça yönelimin de azaltılmasında etkili bir konu olabilmektedir.

3.3. Yabancı Göçmenlerin ve Özelde Suriyelilerin Kriminal Yönelim Profili

Suriyelilerin Türkiye'ye yerleşimi, zorunlu ve kitlesel göç hareketi olması dolayısıyla sığınmacı ya da mülteci şekilde kabul edilmelerine ortam hazırlamıştır. İlk dönemlerde geçici kalıcılık olarak bu yönelim, sonraki süreçlerde kalıcı geçicilik haline dönüşmüştür (Fansa, 2021). Bu durum ise zaman içinde yerel halk ile Suriyeliler arasında çatışmaların ya da uyum gösterilmemesinin asıl faktörlerinden biridir. Zamanla yaşanan değişimlerin ve bu değişimlerde Suriyelilerin sürekli olarak medya ortamında lanse edilmesinin ve suç ile ilişkilendirilerek anlatılmasının sonucu, nefret söylemleri olarak yansımaları şeklinde kabul edilmektedir. Bununla birlikte göç ve suç arasındaki ilişkinin Suriyeli bireyler üzerinden vurgulanması mantıklı değildir. Kızmaz (2018a) çalışmasında, uluslararası araştırmalara dayanarak elde edilen bulgular sonucunda, göç olgusunun suç üzerinde olan etkisinin zorunlu, mutlak ve güçlü bir ilişki

olarak iddia edilmesinin mümkün olmadığı belirlenmiştir. Yine de bazı değişkenler öne sürülerek bu göçmen gruplarında suç oranlarının da yüksek oranda olabileceği görüşü ileri sürülebilmektedir. Bunun ise özellikle de özelleştirilmiş olgular çerçevesinde ele alınabileceği belirtilebilir. Örneğin, yerleşilen bölgenin genel özellikleri ve kenar mahalle konumunda olup olmaması, suç analizinin bu konulara bağlı incelenebileceğini göstermektedir. Kızmaz (2018a) çalışmasında elde edilen bir diğer sonucun ise önemi bu kapsamda önemlidir. Suriyeliler tarafından işlenen suç oranlarının oldukça az olması, yüksek oranda suç işledikleri üzerinden yapılan değerlendirmelerin de bilimsel bir dayanağının olmadığını göstermesi yönüyle önemlidir. Diğer yandan olaylarda gerçek şahıs olarak yer almaları ise adliyeye intikal eden suç olaylarının da az olması, bu yönde bir sonuç elde etmeye ortam hazırlamaktadır. Dolayısıyla genellikle nefret söylemi üzerinden yaklaşımların ya da suç ilişkisinin ortaya çıkarılmasının temel sonucu, Suriyeli ve suç arasında bir değerlendirmenin yaygın düzeyde olmasına neden olmuştur. Erdoğan (2018) bununla ilişkili olarak nefret söyleminin medyada yaygınlığını, Suriyeli sığınmacıların en çok yaşadığı Kilis ili üzerinde değerlendirmiştir. Kent ve Hududeli gazetelerinde Suriyeli sığınmacılara ilişkin özellikle de ırk üzerinden ayrımcı söylemlerin yer aldığı, gizli ayrımcı ifadelerle nefret söylemlerinin yaşanmasına neden oldukları belirlenmiştir. Buna göre Suriyeli sığınmacılar üzerinden oluşturulan haberlerde bu tür konular, Suriyelilerin daha çoğunlukta olduğu illerde etkisini daha çok gösterebilecek bir sorun olarak görülebilir.

Suriyelilerin suça yönelimiyle ilişkili haberlerin ya da araştırmaların artmasıyla birlikte bu konu için yapılabilecek çalışmaların varlığında, suça karışma durumlarını önleyecek uygulamaların özellikle de genç ve çocuklar için yapılmasını önemli kılmaktadır. Taş (2021) çalışmasında, eğitsel, kültürel, spor faaliyetleri gibi uygulamaların artırılmasının bu yönde olumlu etki sağlayabileceği görüşü geliştirilmiş, Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı Gençlik Merkezleri ile ortak çalışmaların yürütülmesinin etkisinden bahsedilmiştir. Gençlerin suça karışma oranlarında azalmaların böylece toplumsal uyumu gerçekleştiren bazı çalışmaların artırılmasıyla olabileceği söylenebilir. Diğer yandan Suriyelilerin suçlu kişiler olarak görünmelerinin de azaltılması önemlidir. Yıldırımalp ve diğerleri (2017), Suriyeliler ile yaptıkları bir mülakat sonucunda, Suriyelilerin toplumda gün geçtikçe kendilerine yönelik olumsuz tepkilerde artışlar yaşadıklarını belirttiklerini, işsizlik, boşanma, suç gibi birçok konuda da sorumlu olarak görülme oranlarında artışların meydana geldiklerini ifade ettikleri tespit edilmiştir. Burada uyum sürecinde sorunların temelinde bunların olduğu ve Suriyelilerin geçici olarak bu ülkede yaşayan kişiler olmaktan çıkıp kalıcı olarak bu ülkeye yerleşmelerinin, söz konusu durumlarda suçlu algılanmalarının etkilerinin büyük olduğu sonucunu doğurmuştur. Suriyelilerin suçlu olarak algılanması ve nefret söylemlerinin de artırılmasının temelinde göçmen politikalarıyla sunulan kolaylıklar yer almaktadır. Yerliler ve Suriyeli bireyler arasında yaşanan gerginliklere neden olan durum, işgücü piyasasında Suriyelilere kolay erişim sonucunda etkisini daha çok hissettiren bir unsur haline gelmiştir. Gerginlik ve gerilimin artmasının en önemli sonucu olarak Bal Kızıllan (2019), suç unsurlarıyla Suriyelilerin bu durumlarla karşı karşıya kaldıklarını belirtmektedir. Bu durum ise ayrışma durumlarının artmasıyla sonuçlanmıştır. Dolayısıyla

Suriyeliler için kriminoloji yönelim konusu, birçok faktöre dayanan unsurlarla açıklanmaktadır. Bunun temelinde Suriyelilerin belirli bir bölgede sayıca üstün olmalarının suç profilinin daha çok öne çıkması konusunda etkili olduğu ifade edilmiştir. Suçlu olarak algılanmalarının temelinde uygulanan politikalar ve sunulan haklar da yer almaktadır. Burada yerel halkın etkili olması kadar Suriyelilerin de önemli bir faktör olabildiği görülmektedir. Özellikle de zaman geçtikçe bu sorunların daha çok olduğu, özelde ise suçlu gibi gösterilmelerinde medyanın öne çıkması, Suriyelilere yönelik ayrıştıracı sözlerin de artmasına neden olduğunu ortaya koymaktadır.

3. BURDUR İLİNDE SURİYELİLER VE SUÇA KARIŞMA ORANLARI

3.1. Burdur İli ve Suriyeliler

Batı Akdeniz bölgesinde yer alan Burdur ili, karasal iklimin hakim olduğu kentlerden biridir. Çünkü Burdur, kapalı bir havza alanında bulunmaktadır. Yağış oranı oldukça düşük olan bu bölge, çok fazla bitkisel üretimlerin yapılamadığı yerlerden biridir. Bununla birlikte imalat ve hizmetler sektörü olarak da oldukça zayıftır. Ekonomik faaliyetlerini ise madencilik/taş ocakçılığı ile hayvancılık sektörü oluşturmaktadır. Burdur merkezi ya da Bucak dışında olan yerlerinin genel olarak az gelişmiş bir yapıda ilçe görünümünde olduğu bilinmektedir. Burdur ilinde çalışan nüfusun çoğunluğunun tarım sektöründe istihdam edildiği, Türkiye’de bu yöndeki çalışma potansiyelinin ise ortalamanın üzerinde bulunduğu ifade edilebilir (İşler ve Ünlü Ören, 2021). Burdur ilinin genel görünümüne bakıldığında, gelişme potansiyelinin merkez ile sınırlı kaldığı ve iş alanı olarak da ya tarım ya da hayvancılığın ön plana çıktığı söylenebilir. Bunun yanı sıra kentte başta antik kentler ve değerler bulunmak üzere, doğal güzellikleri ve sahip olduğu tarihi eserleriyle de önemlidir. Akdeniz bölgesinin öne çıkan şehirlerinden biri olup Teke Yöresi’nin başkenti olarak da anılmaktadır. Konum itibarıyla Akdeniz ile İç Anadolu’yu birbirini bağlayan önemli geçiş noktası özelliğine de sahiptir.

Cumhuriyet dönemiyle il statüsünü kazanan Burdur’un idari yapısında; Merkez ilçeyle birlikte, Ağlasun, Altınyayla, Bucak, Çavdır, Çeltikçi, Gölhisar, Karamanlı, Kemer, Tefenni, Yeşilova olmak üzere 11 ilçesi, 3 beldesi ve 193 köyü vardır. Burdur ili bölgede konumlanan kent görünümüyle incelendiğinde, doğu ve güney kesiminde Antalya, güney batısında Denizli, kuzeyinde ise Afyon ile Isparta’nın olduğu görülmektedir (Burdur İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, t.y.). Nüfus açısından kent incelendiğinde, her yıl artışların olduğu dikkat çekmektedir. Özellikle de 2012 yılından 2022 yılına kadar bu artışlar devam etmiş, 2020 yılından 2021’e geçiş sürecinde ise önemli bir aşamaya ulaşmıştır. TÜİK raporuna göre Burdur ilinin 2020 yılı nüfusu, 267.092’dir. İl nüfusunun %68,6’sı (183.404) il ve ilçe merkezlerinde, %31,4’ü (83.688) ise belde ve köylerde (kırsal alanlarda) oturmaktadır. Burdur ilinde en büyük ilçe merkez olmakla birlikte nüfus oranı 117.189’dur. En küçük ilçesi Kemer’de ise bu oran, 3.000’dir (Türkiye Nüfusu, 2021).

Burdur ili, sadece bölge halkından oluşmaktadır. Bunun yanında sığınmacıların da bulunduğu bir kenttir. Dolayısıyla kent nüfusundaki artışlar böyle bir durumun da sonucu olmaktadır. Bunların ise önemli bir grubunu Suriyeli sığınmacılar oluşturmaktadır. Burdur, Türkiye’de en fazla Suriye uyruklu sığınmacı bulunduran iller arasında olup, 18. sıradadır. Burdur İl Göç Müdürlüğü 2021 yılı verilerine göre, 2018 yılında 8756; 2019 yılında %12,88 azalışla 7628; 2020 yılında %7,15 artışla 8174 ve 2021 yılı 9 Haziran itibariyle %0,95 artışla 8252 Suriyeliye ev sahipliği yapmaktadır. Bu bağlamda Burdur hakkında elde edilen verilerden yola çıkıldığında, Suriyeli sığınmacı oranları ile suça karışma oranları arasında bir ilişkinin kurulması, böylece bölgede yaşayan Suriyelilerin bu yöndeki etkilerinin belirlenmesi hedeflenmiştir. Burdur İl Göç İdaresi Müdürlüğü’nden alınan 9 Aralık 2021 tarihli veriye göre yapılan incelemede, Burdur’da yaşayan geçici koruma kapsamındaki Suriyelilerin yaş ve cinsiyet dağılımları Tablo 1’de gösterilmektedir.

Tablo 1. Burdur’da Geçici Koruma Kapsamındaki Suriyelilerin Yaş ve Cinsiyet Dağılımı

	Erkek	Kadın	Toplam
Toplam	4.499	3.997	8.496
0-5 Yaş	957	939	1.896
6-10 Yaş	673	584	1.257
11-14 Yaş	316	303	619
15-18 Yaş	318	235	553
Diğer	2.235	1.936	4.171

Kaynak: Burdur İl Göç İdaresi Müdürlüğü

Burdur İl Göç İdaresi Müdürlüğü’nden alınan veriler incelendiğinde, Burdur’da yaşayan yabancı uyruklu şahısların az olması gibi, Suriyelilerin verileri de Burdur’un göç alma/verme istatistiği kapsamında oldukça az olarak belirlenmiştir. Burdur’un il genelinde yaşayan Suriyeli kişi sayılarının az oldukları, nüfusun çok az bir kesimini oluşturdukları, ayrıca iç ve dış göçün, sayıca çok düşük miktarda ve göç farkının da çok az olduğu bilinmektedir. Bunun sonucu olarak da ciddi manada göç dalgasının yaşanmadığını, göç veren ya da göç alan iller arasında yer almadığı söylenebilir. Bu veriler üzerinden bir değerlendirme yapıldığında, toplam nüfusun görece azlığı, bu araştırmanın asıl konusu ve sınırlılığı olan Suriyelilerin suça karışma oranlarının da az olacağı hipotezini geliştirmemize ortam hazırlamıştır. Burdur İl Emniyet Müdürlüğü’nden alınan oranlara bağlı olarak bu konuda yapılacak değerlendirmeler, oranlamaların nüfusa göre yapılabileceğini göstermektedir. Bunun yanı sıra yaş ve cinsiyet dağılımına ek olarak eğitim durumu hakkında da bilgi verilebilir. Suç profilinde sosyo-demografik değişkenlerden eğitim faktörü, öğrenim düzeyinin ne düzeyde katılımı gerçekleştirdiğini gösterebilecek unsurlardan biri olarak açıklanabilir. Burdur İl Göç İdaresi Müdürlüğü’nden alınan veriye göre, Burdur’da yaşayan geçici koruma kapsamındaki Suriyelilerin eğitim durumu dağılımları Tablo 2’de sunulmaktadır.

Tablo 2. Burdur'daki Suriyelilerin Eğitim Durumu (2020-2021)

	Toplam
Anaokulu	82
İlkokul	435 (1. sınıf 106; 2. sınıf 105; 3. sınıf 95; 4. sınıf 129)
Ortaokul	238 (5. sınıf 116; 6. sınıf 63; 7. sınıf 35; 8. sınıf 24)
Lise	43 (9. sınıf 17; 10. sınıf 17; 11. sınıf 5; 12. sınıf 4)

Kaynak: Burdur İl Göç İdaresi Müdürlüğü

Suriyeli bireylerin eğitim durumları incelendiğinde, genel olarak katılımların eğitim düzeyi arttıkça azaldığı görülmektedir. Ayrıca aynı kategorideki kişi sayısının sınıf kademesi arttıkça azaldığı görülmektedir. Eğitim durumu lise olanların sayısının oldukça az olduğu görülmekte ve bu durum da genel olarak ilkokul mezunu ya da ortaokul mezunu olmaya ortam hazırlamaktadır. Bu durum sosyo-demografik özelliklerde suç profili çerçevesinde incelendiğinde, literatürde genel olarak suça yönelimde eğitim durumunun az olmasının etkili bir faktör olmasıyla gösterilmektedir. Bir başka açıdan ise bireyin suç profili analizinde eğitim durumunun etkili bir faktör olabileceği, bunun özellikle de sığınmacı, mülteciler kapsamında değerlendirildiği belirtilebilir.

3.2. Burdur'da Yaşayan Suriyelilerin Suça Karşıma Oranı (2018-2022 Yılları Mukayesesi)

Burdur ilinde Suriyeli bireylerin suça karşıma oranları kapsamında gruplandırılan suç türleri genel olarak beş ayrı başlık altında incelenecektir. Bunlar ise; “Kişilere Karşı İşlenmiş Suçlar”, “Malvarlığına Karşı İşlenen Suçlar”, “Takibi Gereken Olaylar”, “Topluma Karşı İşlenmiş Suçlar” ve “Millete ve Devlete Karşı İşlenen Suçlar” şeklinde sınıflandırılabilir.

Araştırmada suça karşıma oranları, ifade edilen gruplandırma dâhilinde sadece Suriyeli özelinde incelenmekle kalmayıp genel olarak Burdur'da yaşayan yabancı uyruklu bireylerin toplam suçlarının Suriyeli bireylerin toplam suça oranları çerçevesinde de incelenecektir. Dolayısıyla Suriyelilerin suça karşıma oranlarında değerlendirilecek olan suç grupları ele alındığında Kişilere Karşı İşlenmiş Suçlar'ın kapsamı; cinsel saldırıyı, cinsel tacizi, çocuğun cinsel istismarını, hakareti, kasten yaralamayı, kişilerin huzur ve sükununu bozmayı, kişisel verileri hukuka aykırı olarak verme ya da ele geçirmeyi, bireyi hürriyetinden yoksun kılmayı, konut dokunulmazlık ihlalini, reşit olmayan bireyle cinsel ilişkiyi, şantajı, taksirle öldürmeyi, taksirle yaralamayı ve tehdidi kapsamaktadır. Malvarlığına Karşı İşlenen Suçlar'ın kapsamı; açıktan hırsızlık olayını, bilişim ve banka sistemleri aracılığıyla hırsızlığı, bisiklet ve elektrikli bisiklet hırsızlığını, dolandırıcılığı, evden hırsızlığı, güveni kötüye kullanmayı, işyeri ve kurumdan hırsızlığı, karşılıksız yaralanmayı, kaybolmuş veya hatayla ele geçen eşyanın tasarrufu, mala zarar verme, motosiklet hırsızlığını, nitelikli dolandırıcılığı, oto hırsızlığını, suç eşyasının satın alınması ya da kabul edilmesini ve gaspı içermektedir. Millete ve Devlete Karşı İşlenen Suçlar'ın kapsamı; başkasına ait olan kimlik ya da kimlik bilgilerini kullanma, görevli memura mukavemeti, özel belgede

sahteciliği, suç uydurmayı ve silahlı terör örgütü kurarak yönetmeyi ya da üye olmayı içermektedir. Takibi Gereken Suçlar dâhilinde; 5809 SKM Elektronik Haberleşme Kanunu, 6136 SKM Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun dâhilindeki suçlar, diğer kazalar, intihara teşebbüs, iş kazası, kayıp eşya, kayıp şahıs, şüpheli ölüm, yangın ve zehirlenmedir. Toplum Karşı İşlenmiş Suçlar arasında; aile hukukundan kaynaklanan yükümlülük ihlali, bilişim sistemini engelleme, bozma, verileri yok etme ya da değiştirme, bulaşıcı hastalıklara yönelik tedbirlere aykırı davranma, çocuk kaçırma ve alıkoyma, fuhşa teşvik, aracılık ya da zorlama, genel güvenliğin kasıtlı olarak tehlikeye girmesi, genel güvenliğin taksirle tehlikeye girmesi, resmi belgede sahtecilik, resmi belge düzenlemede yalan beyan, resmi belgeyi bozma, yok etme ya da gizleme, tehlikeli maddelerin izinsiz bulundurulması ya da el değiştirmesi ve trafik güvenliğinin tehlikeye sokulması bulunmaktadır. Dolayısıyla suç analizlerinde bu durumlara bağlı olarak suç karışma oranları, toplamda beş grup içinde incelenmektedir.

3.2.1. Yabancı Uyruklu Bireylerin 2018-2022 Yılları Arası Suç Analizi

Burdur İl Emniyet Müdürlüğü'nden alınan 2018-2022 yılları arasındaki suç istatistik verileri incelendiğinde yabancı uyruklu bireylerin suç karışma oranları genel olarak Tablo 3'de gösterilmektedir.

Tablo 3. Burdur'da Suç Türlerine Göre Yabancı Uyruklu Bireylerin Yıllara Göre Dağılımı (2018-2022)

Suç Türleri	2018 Yılı	2019 Yılı	2020 Yılı	2021 Yılı
Kişilere Karşı	184	178	176	100
Malvarlığına Karşı	41	65	65	34
Millete ve Devlete Karşı	1	5	1	4
Takibi Gereken	36	62	38	39
Toplum Karşı	22	81	37	17
Toplam	284	391	317	194

Kaynak: Burdur İl Emniyet Müdürlüğü

Veriler incelendiğinde suç türlerine yönelik işlenen suçların analizinde en çok 2019 yılında (391 kişi) bu tür vakaların görüldüğü dikkat çekmektedir. Yine yıllara oranla azalma da görülmektedir. Ancak genel olarak 2019 yılının bu oranlar içerisinde en yüksek değerde olduğu söylenebilir. Bir başka durum, suç türleri arasında görülme yaygınlığıdır. Kişilere karşı işlenen suçların her yıl en fazla olduğu, millet ve devlete karşı işlenen suçların da yine her yıl en az oranda olduğu görülmektedir. Yabancı uyruklu bireyler arasında Suriyeli bireylerin ise sayılarının diğer yabancı uyruklulara göre fazla olması, suç işleme oranlarının fazla olması kapsamında değerlendirilebilir.

3.2.2. Suriyeli Bireylerin 2018-2022 Yılları Arası Suç Analizi

Burdur İl Emniyet Müdürlüğü'nden alınan 2018-2022 yılları arasındaki suç istatistik verileri arasında Suriyelilerin suça karşıma oranları Tablo 4'de gösterilmektedir.

Tablo 4. Burdur'da Suriyeli Bireylerin Suç Türlerine Göre Dağılımı (2018-2022)

Suç Türleri	2018 Yılı	2019 Yılı	2020 Yılı	2021 Yılı
Kişilere Karşı	113	90	90	65
Malvarlığına Karşı	17	28	27	19
Millete ve Devlete Karşı	0	4	0	3
Takibi Gereken	13	11	16	20
Topluma Karşı	10	12	24	13
Toplam	153	145	157	120

Kaynak: Burdur İl Emniyet Müdürlüğü

Suriyeli bireylerin suç türlerine ilişkin analizi değerlendirildiğinde, suç oranlarının en çok 2020 yılında (157 kişi) olduğu, 2021 yılında (120 kişi) ise bu oranın en az olduğu görülmektedir. Kişilere karşı işlenen suçlar en fazla olmakla birlikte 2019 yılında millete ve devlete karşı işlenen suçlar arasında, Tablo 3 ile kıyaslandığında, diğer yabancı uyruklu bireylerden ziyade Suriyelilerin daha fazla olduğu görülmektedir. Takibi gereken ve topluma karşı işlenen suçların ise hemen hemen aynı oranlarda olduğu belirtilebilmektedir.

3.2.3. Suriyeli Bireylerin Olaya Karışan Gerçek Şahıs Sayısı (2018-2022)

Burdur ilinde Suriyelilerin olaya karşıma durumlarında vatandaşın olaydaki konumları genel olarak intihara teşebbüs, kayıp şahıs, kimlik tespiti, mağdur-şüpheli, mağdur (mağdure), maktül (maktule), müşteki, müşteki-şüpheli, suça sürüklenen çocuk, şüpheli, şüpheli-müşteki ve tanık (bilgi veren) olarak ifade edilebilir. Genel suça bağlı olarak oranlama yapıldığında ise gerçek şahıs sayıları şu şekilde belirtilmektedir.

Tablo 5. Burdur'da Suriyeli Bireylerin Suç Türlerine Göre Dağılımı (2018-2022)

Suç Türleri	2018 Yılında 153 Olaya Karışan Gerçek Şahıs Sayısı	2019 Yılında 145 Olaya Karışan Gerçek Şahıs Sayısı	2020 Yılında 157 Olaya Karışan Gerçek Şahıs Sayısı	2021 Yılında 120 Olaya Karışan Gerçek Şahıs Sayısı
Kişilere Karşı	%0,74	%0,62	%0,57	%0,54
Malvarlığına Karşı	%0,11	%0,19	%0,17	%0,16
Millete ve Devlete Karşı	%0,00	%0,03	%0,00	%0,03
Takibi Gereken	%0,09	%0,08	%0,10	%0,17
Topluma Karşı	%0,07	%0,08	%0,15	%0,11
Toplam	%1,01	%1	%0,99	%0,84

Kaynak: Burdur İl Emniyet Müdürlüğü

Burdur’da Suriyeli bireylerin suç türlerinde gerçek şahıs sayısı ve olaya karışan kişiler bağlamındaki oranları değerlendirildiğinde, değerlerin oldukça düşük olduğu görülmektedir. Yıllara oranla bu değerlerde 2018 yılı öne çıkmaktadır. 2020 yılında ise bu değer en azdır. Dolayısıyla genel bağlamda suç türleri kapsamında verilerin incelenmesi, belirtilen değerlere dayalı ele alınmaktadır.

4. SONUÇ

Göçmen ve suç profili ilişkisinin Türkiye’deki yeri ve önemi, Suriyeli sığınmacıların gelmesi ve yerleşmesiyle birlikte başlayan bir durumdur. İlk zamanlarda geçici olarak Suriyelilerin bu ülkedeki konumları belirtilirken kalıcı hale gelmesiyle birlikte özellikle de medyada nefret söylemlerinin arttığı ifade edilebilir. Yeni medyada bu durumun daha hızlı şekilde yayıldığı görülmekle birlikte yerel gazete örneklerinde de böyle bir ayrımcı tutum ve tavır görülmektedir. Literatürde görüldüğü üzere genellikle sayıca fazla olan Kilis gibi yerlerde Suriyelilere yönelik yapılan çalışmalar, nefret söylemlerinin de bu kentlerde yaygın olduğunu ortaya koymaktadır. Oysa yine literatürde bu konuda çalışmalar, suç profili ve Suriyeli özelinde bilimsel sonuçlar ile elde edilen verilerin çok fazla olmadığı yönünde bulgulardan oluşmaktadır. Temelde toplumsal, kültürel gibi farklılıklar bulunmakla birlikte Suriyelilerin sosyo-demografik özellikleriyle bağlantılı olarak suç profilinin mevcut olması söz konusudur. Bunun nedeni; eğitim durumlarının yetersizliği, gelir düşüklüğü, kentlerin kenar mahallelerinde yaşamlarının daha çok olması gibi faktörlerden dolayı suç yönünden de daha çok adlandırılmalarına neden olan bir sonucun yer aldığını göstermektedir.

Literatürün yanı sıra bu araştırma kapsamında Suriyelilerin sosyo-demografik özelliklerinin suç analizi içerisinde etkilerinin olup olmadığı belirlenmek istenmiştir. Bu çerçevede Burdur ilinde yaşayan Suriyelilere yönelik geliştirilen çalışma kapsamında, Burdur İl Göç İdaresi Müdürlüğü ile Burdur İl Emniyet Müdürlüğü’nden veriler alınmıştır. Suriyeli sayısı ile Suriyelilerin “Kişilere Karşı İşlenmiş Suçlar”, “Malvarlığına Karşı İşlenen Suçlar”, “Takibi Gereken Olaylar”, “Topluma Karşı İşlenmiş Suçlar” ve “Millete ve Devlete Karşı İşlenen Suçlar” bu suç türlerini gerçekleştirme oranları, 2018-2022 yılları arasında tespit edilmiştir. Aynı zamanda diğer yabancı uyruklu bireyler arasında da oranları ifade edilmiştir. Suriyeli bireylerin 2018 yılında suç türlerini toplamda 153, 2019 yılında 145, 2020 yılında 157 ve 2021 yılında ise 120 kişinin gerçekleştirdiği belirlenmiştir. Bu suç türlerinde ise olaylara karışan gerçek şahıs sayısı incelendiğinde, kişilere ve malvarlığına olan suçların en yüksek düzeyde olduğu, millete ve devlete karşı işlenen suçların ise en az düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Bu araştırma sonucu hem uluslararası hem de ulusal düzeyde yapılan Suriyeli sığınmacılar ve suç profili ilişkisinin az olduğu gibi, Burdur ilinde yaşayan Suriyeli sığınmacıların nüfus, eğitim durumları ve suça karışma oranları üzerinden herhangi bir sorun yaratamayacağını göstermiştir.

KAYNAKÇA

- Akpınar, İ. (2018). *Suç olgusu, suç teorileri ve kadın suçluluğu: Kayseri örneği*. (Yüksek lisans tezi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Niğde). Erişim adresi <http://acikerisim.ohu.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/11480/6916/Suç%20olgusu%2C%20suç%20teorileri%20ve%20kadın%20suçluluğu%20kayseri%20örneği.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
- Arslan, S. ve Taş, G. (2020). Türkiye’de uluslararası göç-suç ilişkileri. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 10(1), 1-28.
- Bal Kızıllan, S. (2019). *‘Yerli’lerin gözüyle Suriyeli mülteciler: Ankara Örnek Mahallesi*. (Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara). Erişim adresi <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12575/69007/580695.pdf?sequence=1>.
- Bodur Ün, M. ve Paydak, A. (2017). Küreselleşen dünyada düzensiz göç ve Türkiye: Adana ili yabancılar misafirhanesi çalışması. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(3), 187-204.
- Bolgün, C. (2020). *Sosyal uyum ve gruplararası ilişkiler: Türkiye’de yerel toplum ve Suriyeliler*. (Doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara). Erişim adresi https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/458958/yokAcikBilim_10335645.pdf?sequence=-1.
- Burdur İl Tarım ve Orman Müdürlüğü. (t.y.). İlin Coğrafi Yapısı ve Tarihi. 1 Ocak 2023 tarihinde <https://burdur.tarimorman.gov.tr/Sayfalar/Detay.aspx?SayfaId=11> adresinden erişildi.
- Ekici, S. ve Tuncel, G. (2015). Göç ve insan. *Birey ve Toplum*, 5(9), 9-22.
- Ersen, H., İlnem, M. C., Havle, N., Yener, F., Karamustafaloğlu, N. ve İpekçioğlu, D. (2011). Suç işlemiş kadınların sosyodemografik özellikleri, anne-baba tutumları ve öfke ifade biçimlerinin değerlendirilmesi. *Klinik Psikiyatri*, 14, 218-229.
- Can, R. (2019). *Kentleşme ve kentlileşme bağlamında suç: İskenderun örneği*. (Yüksek lisans tezi, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Hatay). Erişim adresi https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/256466/yokAcikBilim_10317662.pdf?sequence=-1&isAllowed=y.
- Çağlak, E. (2017). *Göç olgusunun sosyo-ekonomik boyutları: Sivas ili örneği*. (Yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas). Erişim adresi <https://acikerisim.cumhuriyet.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12418/12230/Ebru%20ÇAĞLAK%20SOSYOLOJİ.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
- Çalışkan, A. (2021). Türkiye’de suçlu davranış ve yaş ilişkisi: Suç türleri üzerinden karşılaştırmalı bir analiz. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 24(3), 237-267.
- Çapar Parsıoğlu, Ş. (2020). *Suriyeli mültecilerin sosyo-ekonomik durumları: Kahramanmaraş örneği*. (Yüksek lisans tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş). Erişim adresi https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/203617/yokAcikBilim_10319625.pdf?sequence=-1.
- Demirel, P. (2017). *Yetişkin suçluluğuna neden olan sosyoekonomik faktörler*. (Doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara). Erişim adresi http://www.openaccess.hacettepe.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11655/3152/10137854_Puren_Demirel_Doktora_Tezi.pdf.
- Doğan, E. T. (2018). Düzensiz göçün kentlerde “düzenlenmesi”: Meksika’da göçmen evleri. *Memleket Siyaset Yönetim*, 13(30), 141-160.

- Erdoğan, D. (2018). *Yerel medyada nefret söylemi: Suriyeli sığınmacıların Kilis yerel basınında temsili*. (Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara). Erişim adresi <http://www.openaccess.hacettepe.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11655/4519/10190171.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
- Fansa, M. (2021). Kimim ben? Göçmen, sığınmacı, mülteci, yabancı, vatansız ve geçici koruma: Türkiye'deki Suriyeliler. *Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 4(2), 289-306.
- Güçlü, A. (2020). Göçmen kaçakçılığı kuramlarında çok boyutlu yaklaşımların gerekliliği. *Göç Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 216-259.
- Güçlüten, Ç. ve Cereci, S. (2021). Uluslararası göç temelinde göçmen ve suç ilişkisi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(47), 22-35.
- Güler, A. (2021). Göç olgusunun çok boyutlu etkileri ve Türkiye'ye yansımaları. *Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10(2), 218-239.
- Güllü, İ. (2014). Suç olgusuna teorik ve eleştirel bir yaklaşım. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 16(1), 104-107.
- İşler, H. ve Ünlü Ören, H. G. (2021). Burdur ili hayvancılık sektörünün incelenmesi ve SWOT analizi. *Uygulamalı Sosyal Bilimler ve Güzel Sanatlar Dergisi*, 3(7), 166-190.
- Karasu, M. A. (2018). Suç korkusu, göç ve Suriyeli sığınmacılar: Şanlıurfa örneği. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 1(3), 332-347.
- Kaşlı, E. (2022). Suriyelilerle ilgili çalışmalarda “göç ve suç” yerine “yabancı suçluluğu” kullanılması üzerine kavramsal bir tartışma. *Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(1), 20-32.
- Kayma, D. ve Gökler, R. (2021). Suça sürüklenen çocukların sosyodemografik özellikleri ile suç ilişkisinin incelenmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 10(1), 1-10.
- Kıyak, S., Seki, T. ve Dilmaç, B. (2022). Ergenlerin sahip oldukları değerler ile suça karışma tutumları ve başa çıkma stratejileri arasındaki yordayıcı ilişkiler. *TEBD*, 20(1), 69-85.
- Kızmaz, Z. (2018a). Suriyeli sığınmacılar: Güvenlik kaygıları ve suç. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(2), 392-431.
- Kızmaz, Z. (2018b). Göç ve suç arasında bir ilişki var mı?: Bütüncül bir bakış. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(2), 562-599.
- Küçükdoğan, S. (2020). Modern soykırım ile linç kültürü arasında kalan Suriyeli sığınmacıların suç olgusuna karşı duruşları: Batman örneği. *The Journal of Social Science*, 4(8), 562-592.
- Nurdoğan, A. K., Dur, A. İ. B. ve Öztürk, M. (2016). Türkiye'nin mülteci sorunu ve Suriye krizinin mülteci sorununa etkileri. *İş ve Hayat*, 2(4), 217-238.
- Öksüz, S. (2019). *Nedenleri ve sonuçları bakımından Türkiye'de düzensiz göç: 2000-2015 yılları arasında bir değerlendirme*. (Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul). Erişim adresi <http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/TEZ/ET000689.pdf>.
- Pelit, K. ve Balkan, M. F. (2022). Suça sürüklenen çocukların sosyo-demografik ve suç özelliklerinin incelenmesi. *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 51-65.
- Sezer, S., Kahya, O. ve Yıldırım, K. (2022). Eğitim ve suç arasındaki ilişkinin sosyolojik analizi. *MSKU Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 441-452.
- Şemşit, S. (2010). *Avrupa Birliği göç politikasının güvenlikleştirilmesi ve dışsallaştırılması: Türkiye'ye yansımaları*. (Doktora tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir). Erişim adresi

<https://acikerisim.deu.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12397/12134/280760.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

- Taş, H. Y. ve Özcan, S. (2013). Türkiye’de iç göçün yoksulluğa ve istihdama etkileri. *International Conference on Eurasian Economies*, 289-298.
- Taş, P. (2021). *Türkiye’de Suriyeli göçmenlerin toplumsal uyumuna yönelik yapılan çalışmaların değerlendirilmesi*. (Yüksek lisans tezi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Karaman). Erişim adresi <http://dosya.kmu.edu.tr/sbe/userfiles/file/tezler/kamuyonetimi/Türkiye’de%20Suriyeli%20Göçmenlerin%20Toplumsal%20Uyumuna%20Yönelik%20Yapılan%20Çalışmaların%20Değerlendirilmesi.pdf>.
- Topalakçı, M. S. (2019). *Suriye’den sığınmacılara yönelik kent güvenliğine ait risk algularının incelenmesi*. (Yüksek lisans tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın). Erişim adresi <http://adudspace.adu.edu.tr:8080/jspui/bitstream/11607/4037/1/578320.pdf>.
- Türkiye Nüfusu. (2021). İlin Coğrafi Yapısı ve Tarihi. 2 Ocak 2023 tarihinde <https://www.nufusune.com/burdur-nufusu> adresinden erişildi.
- Türkkan, B. (2019). *Uluslararası göç olgusu: Suriyeli göçmenlerin Türkiye’deki ekonomik ve sosyal yapı üzerine etkileri*. (Yüksek lisans tezi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Nevşehir). Erişim adresi https://acikerisim.nevsehir.edu.tr/bitstream/handle/20.500.11787/511/büşra_türkkan_tez.pdf?sequence=1&isAllowed=y.
- Uyar, G. ve Özcan, R. (2021). Göç ve göçmen davranışlarında gözlemlenen sosyal psikolojik boyutlar. *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 7(45), 2071-2085.
- Yıldırım, A. (2004). *Kentleşme ve kentleşme sürecinde göçün suç olgusu üzerindeki etkileri*. (Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara). Erişim adresi <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12575/27836/847.pdf?sequence=1>.
- Yıldırım, A. (2014). Sosyo-kültürel yapı ve suç olgusu arasındaki ilişki: Malatya ili örneği. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 16(1), 1-7.
- Yıldırımalp, S., İslamoğlu, E. ve İyem, C. (2017). Suriyeli sığınmacıların toplumsal kabul ve uyum sürecine ilişkin bir araştırma. *Bilgi*, 35, 107-126.
- Yılmaz, A. (2009). *Suça yönelmiş ve yönelmemiş 14-18 yaş arası ergenlerin empati düzeylerinin ve ana-baba tutumlarının incelenmesi*. (Yüksek lisans tezi, Uludağ Üniversitesi, Bursa). Erişim adresi <https://acikerisim.uludag.edu.tr/bitstream/11452/3638/1/240864.pdf>.